

Formidlingsstrategi Nordjyllands Historiske Museum 2019-2023

Nordjyllands Historiske Museum er et kulturhistorisk statsanerkendt museum, som er omfattet af Museumsloven. Det vil sige, at museet varetager indsamling, registrering, forskning, bevaring og formidling inden for det af Slots- og Kulturstyrelsen udpegede ansvarsområde. Inden for arkæologi og nyere tids kulturhistorie omfatter ansvarsområdet: Jammerbugt Kommune, Mariagerfjord Kommune, Rebild Kommune og Aalborg Kommune. Formidlingsforpligtigelsen fremgår desuden af museets vedtægter:

- At museet gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling inden for sit ansvarsområde skal virke for sikringen af Danmarks kulturarv og belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu.
- Museet skal gøre samlingerne tilgængelige for offentligheden og stille dem til rådighed for forskning samt udbrede kendskabet til resultatet af såvel museets egen forskning som anden forskning baseret på museets samlinger.

Formidlingsstrategien er udarbejdet på grundlag af den overordnede strategi for museets virksomhed, der er formuleret i Perspektivplan 2017-2020 og er koordineret med strategierne for forskning og samlinger. Strategien er gældende for perioden 2019-2023.

Målsætninger

Museumsformidlingen hænger tæt sammen med de fire øvrige søjler i Museumsloven, som alle finder vej til publikum via formidlingen. Det er hensigten at skabe sammenhæng mellem undersøgelser, forskning, samlinger og formidling, således at museets forskning og viden formidles til museets brugere i bred forstand. Det er væsentligt for Nordjyllands Historiske Museum, at dets formidling er tidssvarende og dynamisk, hvad angår alle museets formidlingsformer og platforme. Formidlingsstrategien har til formål at løfte følgende målsætninger:

Museet skaber forståelse for historie med et solidt fagligt fundament og en bred folkelig appel.

Museet skaber nærværende historie.

Museet bruger aktivt sine samlinger og viden/forskning i sin formidling.

Museets formidling har en høj kvalitet, der lever op til museumsfaglige standarder.

Museet vil styrke den lokale forankring.

Museet vil udvikle sin undervisningsvirksomhed.

Museet vil styrke samarbejdet på tværs i organisationen og øge vidensdelingen.

Museet indgår i formidlingssamarbejder og kompetenceudviklende netværk med andre museer og institutioner.

Indsatsområder

Formidlingsstrategien opdeles i indsatsområder, som har til formål at kvalificere og udvikle museets samlede tilbud til museets brugere.

Målgrupper og brugeradfærd

Nordjyllands Historiske Museum vil øge kendskabet til sine brugere. Derfor gennemføres en systematisk klarlægning og undersøgelse af museets målgrupper og de besøgendes adfærd og motivation for museumsbesøget. Dette være sig både nuværende brugere og ikke-brugere af museet. Fremadrettet udføres der brugerundersøgelser og konkrete projekter, som skal danne grundlag for hele museets generelle praksis og målretning af museets grundlæggende formidlingsformer og platforme: Læringstilbud, foredrag, guidninger, byvandring, arrangementer, forlagsvirksomhed og publikationer, udstillingsvirksomhed, formidling i kulturlandskab og byrummet samt digitale platforme og sociale medier. Desuden ønskes det at bruge de nationale brugerundersøgelser mere aktivt i museets evalueringer og øge museets viden om brugeradfærd.

Udstillingsvirksomhed

Formidlingsstrategien er rettet mod udvikling af museets udstillingsvirksomhed generelt. Der satses derfor på udvikling både via de hovedprojekter, der anføres i museets perspektivplan, og via de eksisterende udstillingssteder. Ambitionsniveauet afstemmes løbende med hovedprojekternes fremdrift og finansiering.

Strategien indebærer dertil en allerede igangsat kvalificering og klarlæggelse af eksisterende og fremtidige formidlingspotentialer ved museets eksisterende udstillingssteder. Denne proces ligger i forlængelse af de seneste års arbejde med at skærpe de enkelte udstillingssteders profil efter implementeringen af en ny organisation for det fusionerede museum i 2015. Det er generelt en målsætning, at udstillingsvirksomheden udvikles i forhold til nationale og internationale standarder for moderne formidling samt målrettes både et dansk og udenlandsk publikum.

Borgerinddragelse og lokal forankring

Museet vil vedligeholde og udbygge den lokale forankring samt inddrage borgerne i museets formidling. Museet vil øge antallet af brugere og kendskabet til museet gennem differentieret formidling, som rækker uden for museet fire vægge, ud i lokalsamfundet, byrummet og kulturlandskabet. Brugere skal føle medejerskab til museet, og museet ønsker at øge borgerinddragelsen ved at lade borgere bidrage, samarbejde og medskabe i højere grad. Museet vil gennemføre projekter specifikt møntet på at nå forskellige målgrupper og afprøve forskellige former for borgerinddragende aktiviteter i byrummet og kulturlandskabet.

Arkæologi som værdiskaber

Museet har tilsluttet sig og bruger konceptet og projektet: "kulturarv som værdi – arkæologi som værdiskaber" i samarbejde med andre museer og Slots- og Kulturstyrelsen. Målet er at bruge arkæologi som værdiskabende resurse i samarbejde med bygherrer og offentlige myndigheder baseret på åben dialog og formidling af arkæologiske udgravninger i samarbejde med bygherre/institution, hvor den gode historie fortælles til områdets borgere.

Læringstilbud

Folkeskolen er en af museets centrale brugere og udgør ca. 20 procent af museets besøgende. Skolereformen med tiltaget den åbne skole giver unikke muligheder, men

også udfordringer for museet. Fremadrettet vil museet arbejde med at tilpasse og udvikle læringsmateriale til folkeskolen. Museet skal være tilgængelig for folkeskolen og for gymnasieskolerne i vid udstrækning og fastholde og udbygge kontakten og dermed også aktualiteten og relevansen for skolerne. Museet har derfor indledt et samarbejde med lokale folkeskoler og det Nationale Skoletjenestenetværk om at udvikle nyt læringsmateriale til alle museets afdelinger og har desuden igangsat udviklingen af en ny skoletjeneste til REGAN Vest - Danskernes Koldkrigsmuseum.

Vidensdeling og evaluering

Formidlingsafdelingen består af inspektører og formidlere, som varetager udførelse, videndeling og evaluering af museets formidling i henhold til satsningsområder og årsplaner. Evalueringen tager udgangspunkt i, om de konkrete målsætninger er nået. Museet vil i de kommende år fokusere på at øge den interne vidensdeling og kompetenceudvikling af formidlingspersonalet med øje for de større udstillingsprojekter, der skal gennemføres i fremtiden.

Projekter som gennemføres i 2019-2023

Hovedprojekter iht. museets perspektivplan

- Stedbundne fortællinger på Ringborgens Fyrkat og Aalborghus Slot

Et nyt Formidlingscenter Fyrkat skal etablere en tydelig kobling mellem fortidsmindet, de arkæologiske fund og de stedbundne fortællinger. Et nyt formidlingscenter placeres, så det bliver det naturlige bindeled mellem natur, Vikingecenter Fyrkat og borganlæg og er et centralt udgangspunkt for formidling af Fyrkats unikke fund.

Aalborghus Slot giver en unik mulighed for at formidle den stedbundne fortælling med fokus på især Nordjyllands og Aalborgs betydning i overgangen fra middelalderstaten til renæssancestaten. Ambitionsniveauet afstemmes løbende med hovedprojekternes fremdrift og finansiering.

- REGAN Vest - Danskernes Koldkrigsmuseum

Målsætningen er at skabe et museum af internationalt format ud fra koldkrigsanlægget REGAN Vest. Museets formidling baseres på REGAN Vest bunkerens, som med sin autenticitet skaber unikke muligheder for at opleve historien helt tæt på. Desuden planlægges det at bygge en separat udstillingsbygning, der formidler Den Kolde Krig samt et læringscenter, som baseres på dilemmaspil og rollespilsscenerier.

Arbejdet vil ligge i forlængelse af det allerede igangsatte arbejde i forbindelse med forsknings- og formidlingsprojektet "Hvis Krigen Kommer", der er finansieret af VELUX FONDENS Museumssatsning 2016.

- Mariagerfjord Museet

Der udarbejdes en plan for etablering af Mariagerfjord Museet på havnen i Hobro, hvor det nuværende Lystfartøjsmuseet har til huse. Museet har til formål at formidle en bredere fortælling end hidtil, og forene lystsejladens historie og kulturhistorien i Mariagerfjord Kommune under samme tag. Fortællingen om Mariager Fjord bliver et væsentligt afsæt for formidlingen på museet, og det planlægges at lokale borgere kan inddrages og bidrage ved bl.a. at dele deres historier om fjordens og fjordbyernes kulturhistorie. Planlægningen af udstillingsopbygningen på museet afstemmes med mulighederne for finansiering.

Museets eksisterende udstillingssteder

- Klar profil og potentialer

Museet forsætter en allerede igangsat proces med kvalificering og klarlægning af eksisterende og fremtidige formidlingspotentialer ved museets eksisterende udstillingssteder. Denne proces ligger i forlængelse af de seneste års arbejde med at skærpe de enkelte udstillingssteders profil efter implementeringen af en ny organisation.

- Selvbetjente udstillingssteder

Centraliseringer og rationaliseringer af museumsdriften på danske museer betyder bl.a. lukning af mindre afdelinger. Et alternativ til dette er at arbejde med selvbetjente museer og udstillinger, hvor digitale medieteknologier kan facilitere en selvbetjent museumsoplevelse. Museet deltager i det nationale forsknings- og udviklingsprogram "Vores Museum", hvor et Ph.d. projekt ved museet tager udgangspunkt i de udfordringer, der er for at kunne fortsætte driften og bibeholde de historiske landemærker, så formidlingen bliver leveret "in situ" via passende teknologiske platforme. Programmet "Vores Museum" støttes af VELUX FONDEN og Nordea-fonden og afsluttes i 2019.

Andre projekter

- Forskning i formidling

Museet deltager i det nationale forsknings- og udviklingsprogram "Vores museum" om innovativ og digital museumsformidling. Programmet samler forskere fra fem universiteter og otte museer. Her undersøges museernes afvejning af oplevelses- og oplysningsdimensioner både historisk og aktuelt for at belyse, hvordan formidlingsformer har ændret sig, og kan ændre sig, for at styrke medborgerskabet for flere brugere. Programmet støttes af VELUX FONDEN og Nordea-fonden. Dette program skal styrke relationerne til universiteternes forskning i formidling og brugeradfærd og danne grundlag for en styrkelse af museets egen forskning i museumsformidling.

- Erindringer om Den Kolde Krig

Projektet lægger op til en brugerbaseret museumsoplevelse ved inddragelse af danskernes egne fortællinger og erindringer om Den Kolde Krig. På en webplatform udformes et forum, hvor borgere kan bidrage med personlige vinkler på oplevelser i forbindelse med Koldkrigsperioden. Desuden ønskes en brugerbaseret kampagne, der giver den brede befolkning kendskab til indsamlingsarbejdet og mulighed for selv at bidrage med deres fortællinger og genstande ved en landsdækkende indsamlingsturné. Fortællinger og genstande vil i vid udstrækning indgå i udformningen af det nye Danskernes Koldkrigsmuseum. Projekterne er en del af forsknings- og formidlingsprojektet "Hvis Krigen Kommer", der er finansieret af VELUX FONDENs Museumssatsning 2016.

- Historien under os

I 2019 gennemføres et formidlingsprojekt i Aalborg Midtby til formål at visualisere byens ældste historie, hvor der ikke længere findes synlige spor af de arkæologiske levn på stedet. Dette søges gjort gennem udstillinger og kunstinstallationer "on location", for at give borgerne en nærværende oplevelse af historien under deres fødder. Her er fokus på, at formidling og læring skal foregå i et brugerinddragende perspektiv, der giver

muligheder for at illustrere arkæologien på nye måder. Projektet udføres i samarbejde med Aalborg Kommune, Odense Bys Museer og Østfyns Museer. Arbejdet vil ligge i forlængelse af det allerede igangsatte arbejde i forbindelse med forsknings- og formidlingsprojektet "From Central Space to Urban Place", der er finansieret af VELUX FONDENS Museumssatsning 2016.

- **Borgernes fortællinger i kulturlandskabet**

Museet gennemførte i 2015-2016, i samarbejde med Aalborg Stadsarkiv og Aalborg Kommune, et erindringsprojekt i Aalborg Kommune. Formålet var at få borgernes egne historier frem – historier, som er vigtige for indbyggerne og for lokalsamfundet – og på den måde opnå en samlet og vedkommende fortælling om egnens kulturhistorie ud fra borgernes synsvinkel.

Første etape mundede ud i en række formidlingsskilte, som er opsat på synlige steder i 13 landsbyer, hvor de unikke historier kan læses af borgere og turister i området.

Omkring 100 borgere deltog i erindringsworkshops og byvandring, hvor borgernes historier formede skiltens indhold. Næste etape gennemføres i andre dele af Aalborg Kommune i 2019-2020. Det er museets mål, at projektet kan danne grundlag for udvikling af nye former for formidling i landskabet.

- **Aktive frivillige**

Museets samarbejde med frivillige udvikles i henhold til museets frivillighedspolitik.

Museet har 150 aktive frivillige samt 14 venneforeninger med 3.000 medlemmer tilknyttet. De frivillige og foreningerne udgør en stor del af museets formidling. På flere af museets afdelinger bidrager frivillige væsentligt til formidlingens kvalitet og kvantitet. Der arbejdes på at formalisere og systematisere samarbejdet med de frivillige samt etablere flere frivillighedsgrupper og at uddanne frivillige i formidling og forskellige håndværk til brug i især den daglige levendegjorte formidling.

Planlægning og revidering

Museets formidlings- og udstillingsafdeling planlægger og koordinerer årets arrangementer og udstillinger i forhold til årsplaner og med baggrund i årets budget. Årsplanerne refererer til museets perspektivplan og formidlingsstrategi. De enkelte formidlere og inspektører koordinerer løbende med ledelse og kommunikationsafdeling.

Formidlingen og udviklingen af denne søges desuden suppleret, hvis det er muligt gennem relevante fonde, puljer og sponsorater. Museet afsætter desuden driftsmidler for at sikre, at de langsigtede satsningsområder kan nås. Strategien revideres løbende i Formidlingsafdelingen i henhold til fremdriften af projekterne.